

## جنگ آلمان و شوروی

تعرض آلمانیها با حمله هوایی سختی در طول جبهه ای که از «کورسک» شروع و به خار کف، خاتمه مییافت آغاز گردید. سپس پیاده نظام شروع به حرکت نمود و ستونهای نیروی زرهی در انتهای خط یعنی در «کورسک» و «خار کف» بعمل پرداختند. مقاومت روسها سخت و در عین حال منظم بود لکن آلمانیها هم از حیث قدرت آتش و هم از حیث سلاح جنگی آنقدر تفوق داشتند که بایداری در مقابل آنان غیر ممکن بود. در نتیجه «تیموشنکو» دستور عقب نشینی داد و ارتش سرخ بخاور رودخانه «اسکل» عقب نشینی نمود. روسها بدون ابراز هیچگونه مقاومتی آنقدر عقب نشینی کردند تا خود را در خاور رودخانه «دن» بیاقتند. بر اثر اجرای این تصمیم «تیموشنکو» ارتش خود را از خطر انهدام نجات داد. این فرمانده دریافته بود که اگر در قسمت بلختری رودخانه «دن» بمقاومت بپردازد گرفتار همان جنگ «جزیره ای» خواهد شد که اساس نقشه جنگی آلمانیها را در سال ۱۹۴۱ تشکیل میداد. این نحوه مقاومت در مقابل آلمانیها گران تمام میشد و «تیموشنکو» در این موقع نمیتوانست چنین تلفاتی را متحمل شود. از اینرو این فرمانده بزرگ بکلیمه «نیروهای خود دستور زیر را صادر نمود: اول وارد آوردن حداکثر تلفات بدشمن درم احترام از محاصره شدن بهر قیمتی که هست.

نتیجه عقب نشینیهای ارتش سرخ این بود که آلمانیها بسرعت پیشروی کرده و جبهه آنان وسهتر گردید. جبهه پیشروی اول به ۲۰۰ و بعداً به ۳۰۰ میل رسید و اگرچه این عقب نشینی برای «تیموشنکو» گران تمام شد معیناً میتوان گفت که فرمانده قوای سرخ چاره دیگری جز این نداشت. با وجود پیشرفت ها و موفقیت های ارتش آلمان معلوم میشود که فرماندهی کل آنقدرها از وضع راضی نبود و این امر از مقاله ای که در ۲۴ ژوئیه در روزنامه «فولکیشه بئو باختر» چاپ شد آشکار میشود:

• هر گاه نقشه عملیاتی یکی از فرماندهان لشکر زرهی مورد بررسی -  
 • قرار گیرد نتایج زیر بدست میآید : حمله ارتش آلمان از خط « خار کف » -  
 • کورسک ، مانند ضربت دو مشت آهنین شروع شد . روسها سعی نمودند که -  
 • پیشروی مارا در رودخانه « اسکل » متوقف سازند ولی با وجود مقاومت لجوجانه -  
 • آنها خط دفاعی در هم شکست و بزودی آشکار گشت که قطعه زمین واقع -  
 • در قسمت خاوری از وجود دشمن بکلی پاك گردیده است و سپاهیان وی در -  
 • دره « دن » عقب نشینی نموده اند . از ایترو تشکیل سازمان دفاع « جزیره ای » -  
 • بهیچوجه عملی نگردید .

منظور آلمانیها از دو مشت آهنین بدون شك دو توده زرهی بود که هر يك  
 اقلا از ۴ لشکر زرهی و ۴ لشکر موتوریزه ، توپخانه ضد هوایی و ضد ارابه ،  
 مهندسين و نفرات مأمور تعمیر تشکیل شده و هر يك در دوانتهای جبهه ۱۲۰ میلی  
 اولیه قرار گرفته بودند . آلمانیها در نظر داشتند که طعمه خود را برای بلع و  
 وهضم بصورت « جزیره ای » در آورده محاصره نمایند لکن در اجرای نقشه خود  
 با عدم موفقیت مواجه گشتند .

در این موقع آلمانیها با مسئله جدیدی مواجه گشتند . ارتش آلمان  
 برودخانه « دن » رسیده و در این رودخانه « ورونژ » وضع مهمی احراز نموده  
 بود . تصرف این ناحیه آلمانیها را قادر میساخت که از دو هدف یکی را انتخاب  
 نمایند . نظر باینکه این ناحیه درست در وسط نیروی « ژو کف » واقع در منطقه  
 « مسکو » و گروه ارتش « تیموشنکو » واقع در « اولگا » و « دن » قرار گرفته بود  
 روسها از نقطه نظر اداره نمودن نیروهای خود سخت در زحمت میافتادند . در نتیجه  
 همین که آلمانها موفق میشدند « ورونژ » و قسمتهای واقع در عقب آنرا تصرف نمایند  
 میتوانستند یکی از دو عمل را که هر يك برای ارتش سرخ متضمن خطر بزرگی بود  
 در پیش گیرند . اول محاصره « مسکو » دوم از بین بردن ارتش « ژو کف » یا  
 « تیموشنکو » بر حسب اینکه کداميك از آنها علائم ضعف از خود نشان دهد  
 « تیموشنکو » چنین نتیجه گرفت که نبایستی منطقه « ارل - ورونژ » را بدون نبرد  
 سخت ترك گوید و نتیجه این تصمیم وقوع رزم در اطراف « ورونژ » بود آلمانیها بدلیل  
 نامعلومی توانستند در آغاز امر بشهر راه یابند لکن بزودی به بیرون رانده شدند .

در تمام مدت جنگ آلمانیها ب نیروی هوائی و واحدهای زره پوش و شدت حملات خود در شکستن خطوط دفاعی روسها اعتماد نموده بودند و تقریباً هر يك از حملات آنها بپیشروی موقیعت آمیزی منجر شده بود.

با اینوصف هر موقع که ارتش سرخ طبق دستور فرماندهان خود مأمور پایداری میگردید حملات آلمانیها رادیر یا زودخشی میساخت. موقعی تصور میرفت که در ورونژ، ممکنست جریان حوادث چنین وضعی بخود بگردد بنابراین آلمانیها بسرعت در امتداد کرانه راست رودخانه «دن» حرکت نمودند بامید اینکه نقطه ضعیفی یافته و در آنجا بمنظور دست یافتن به «ورونژ» بحمله پردازند. لکن خط دفاعی رودخانه سخت پایداری نمود. در نتیجه آلمانیها بموازات رودخانه بحرکت درآمدند و بر آن شدند که از جهت شمال شکافی در خط روسها ایجاد نمایند لیکن زحمات آنان بی نتیجه ماند زیرا «تیموشنکو» در این منطقه بخصوص تصمیم به پایداری گرفته بود و بدینجهت بود که طبق اطلاعات واصله نبردهای سخت شهر بشهر و بسوی خاور در طول رودخانه «دن» در «روسوش» (۱) «بگوشار» (۲) و «کلتسکایا» (۳) بوقوع پیوست که سرانجام بمخض اینکه روسها بازوی جنوبی پیچیدگی رودخانه «دن» را از دست دادند دامنه جنگ به «استالینگراد» و پیچیدگی های رودخانه «ولگا» کشانده شد. این بود بطور اختصار جریان وقایعی که منجر بشهردهوش «استالینگراد» گردید.

ضمناً باید در نظر داشت که در اواخر ماه ژوئیه در قسمتهای جنوبی و دریج بزرگ خاوری رود «دن» حوادث سختی برای روسها روی میداد: از اعلامیه های رسمی میتوان اطلاعات مختصر و در عین حال مفیدی از چگونگی این حوادث بدست آورد لکن بصحت و سقم این اطلاعات فعلاً نمیتوان اطمینان کامل داشت. مدت مدیدی بود که روسها مشغول ایجاد خط دفاعی مستحکمی بودند که از «رستف» شروع و در جهت شمال بآن طرف روده دوتتر «ختم میشد» «رستف» خود شهر مستحکمی بود و آلمانیها موقعیکه در جهت جنوب و سمت راست رود «دن» مشغول پیشروی بودند موفق بشکستن یکی از نقاط این خط گردیدند و

۱ - Rossosh

۳ - Kletskaya

۲ - Boguchar

همینکه وارد شکاف حاصله واقع در انتهای شمالی این خط دفاعی شدند قسمتی از نیروی خود را بسمت جنوب یعنی بیشتر خط دفاعی روسها سوق داده و سرانجام همانطوریکه قبلا شرح داده شد در ۱۷ ژوئیه به «رستف» رسیدند. شهر در اینموقع علاوه بر بمباران سخت هوائی تقریباً از همه طرف مورد حمله قرار گرفت. بالاخره پس از بمباران موحش و سخت و وقوع آتش سوزی در تمام نقاط شهر روسها در ۲۷ ژوئیه آنرا تخلیه نمودند.

آلمانیها نقشه عملیات نظامی خود را قبلا با دقت و مهارت فوق العاده ای طرح نموده بودند و همانطوریکه در سال ۱۹۴۰ خط «مازینو» را ندیده انگاشته شکافی در خط دفاعی فرانسه در ناحیه «سدان» ایجاد نمودند در این موقع هم خط دفاعی روسها را بر اثر اشغال دو شهر واقع در دو انتهای آن بکلی بی اثر گذارند. چنین نتیجه ای ممکن بود فقط و فقط بر اثر دارا بودن تندی حرکت و سرعت عمل فوق العاده و قدرت آتش زیاد که بخوبی اداره شده باشد بدست آید. در اینصورت موجب شکستی نیست موقعیکه می بینیم برخی از سربازان آلمانی که مأمور حمله به «رستف» از عقب بودند در مدت کمی بیش از سه هفته ۴۰۰ میل راه پیموده و این نبرد بزرگ را در نتیجه ایجاد شکاف در خط دفاعی روسها در نزدیکی «خارکف» شروع نمودند. این موفقیت آلمانیها را میتوان یکی از

بزرگترین موفقیتهای نظامی دنیا شمرد. *روسیها با علوم انسان و مطالعات فیزیکی*  
 مهمذا جریان حوادث بدینجا خاتمه نیافت و بر اثر درهم شکستن مواضع دفاعی روسها در آنطرف پیچ خوردگی رود «دن» آلمانیها موفقیتهای بیشتری بدست آوردند. زیرا در اینموقع دریا فتند که بازوی جنوبی رود «دن» یعنی طرف باختری آن از «تسیمیلیانسکیا» تا «رستف» باندازه کافی بوسیله روسها نگاهداری نشده است. این وضع را میتوان کاملا طبیعی دانست زیرا روسها تمام امید خود را بر این خط دفاعی مستحکم قرار داده بودند. از بین رفتن خط مقاومت روسها موجب آن شد که راه آلمانیها بسوی قفقاز کاملا باز گردد. آلمانیها بسرعت از رودخانه عبور نموده و پیشروی برداختند.  
 از عبارات «میتلر» و از بیانیهای منتشره در رادیو آلمان چنین نتیجه

گرفته میشد که فرماندهی آلمان در اینموقع هدف اصلی خود را تغییر دادند. یعنی آلمانیها دیگر در پی اشغال «مسکو» و یا انهدام ارتش سرخ بوسیله تفوق سلاح جنگی و عبور از رود «دن» بسوی شمال یعنی بطرف قلب روسیه نبودند. تنها هدف آنان قطع ارتباط ارتش سرخ و روسیه بطور کلی از جاههای نفت قفقاز بود و در اینموقع بود که «هیتلر» از متوقف ساختن رفت و آمد در رود «ولگا» بخود هیبالیید.

بدین ترتیب بار دیگر فرماندهی کل ارتش آلمان مجبور به پیروی از استراتژی جنگ آهسته و طولانی که از سال ۱۹۱۹ بعد اینهمه مورد تمسخر و استهزاء کلیه فرماندهان آلمانی قرار گرفته بود گردید. اگر چه این نقشه آلمانیها را باید جنگ طولانی اقتصادی نامید لیکن باید در نظر داشت که چنین جنگی را آلمانیها سالهای متمادی یکنوع انتحار نظامی تلقی مینمودند. بنابراین بفرض آنکه آلمانیها در این نقشه بموقیعی هم نائل میشدند باز این نوع سیاست جنگی را باید قماری دانست زیرا کاملاً بقدرت پایداری اقتصادی روسها متعاقب از دست دادن «اوکرائین»، حوزه «دونتز» و قفقاز بستگی داشت و این خود تکرار جنگ ۱۸-۱۹۱۴ بود. باید گفت در این جنگ هم عدم توانائی طرفین در اخذ تصمیم تاکتیکی قاطع جنگ را طولانی ساخت.

جریان جنگ پس از سقوط «استفان» در ۲۷ ژوئیه از قرار زیر است:

با آنکه «تسیملیانسکیا» هنوز پایداری مینمود آلمانیها در جبهه وسیعی موفق به عبور از قسمت جنوبی رود «دن» گردیدند و در ۲۸ ژوئیه پس از قطع دو رودخانه «مانیش»<sup>(۱)</sup> و «سال»<sup>(۲)</sup> که برود «دن» میریزند بیبشروی خود ادامه دادند. «کالاج»<sup>(۳)</sup> اشغال گردید. «پرولتارسکیا»<sup>(۴)</sup> بلافاصله بتصرف آلمانیها درآمد و این موفقیت آنان را به عبور از خط آهن «استالینگراد - کراسنودار»<sup>(۵)</sup> قادر ساخت در عرض چندروز بعد رزم برای جلو گیری از اشغال «تسیملیانسکیا» و «کتسکیا» در نهایت شدت و پایداری بوسیله روسها ادامه داشت. در جنوب آلمانیها بیش از ۱۵۰ میل از بازوی جنوبی پیچ خورد کمی رود «دن» را در تحت

۱ - Manych

۴ - Proletarskaya

۲ - Sal

۵ - Krasnodar

۳ - Kalach

«اختیار کامل خود و بدین ترتیب بر راه آهن استالینگراد» - «کراسنودار» تسلط کامل داشتند.

در این موقع وضع در شرف تغییر بود. در سیام ژوئیه اطلاع رسید که «تیموشنکو» از «مسکو» نیروی ذخیره بسوی جبهه اعزام میدارد «استالین» هم طبق مندرجات روزنامه «کراسنایاسوزدا»<sup>(۱)</sup> ارتش سرخ را مورد خطاب قرار داده از ایشان خواست که حتی یک قدم بعقب نگذارند. فقط از لحاظ وضع جغرافیائی بود که گوشه‌های «تیموشنکو» در قسمت جنوبی رود «دن» منتج نتیجه‌ای نگردید و از اینرو آلمانها از هر کز راه آهن مهم «باتایسک»<sup>(۲)</sup> گذشته و بسرعت مشغول پیشروی گردیدند. از طرف دیگر نخستین حمله آلمانها به «استالینگراد» خنثی گردید. این بود رویه مرفته شرح جریان وقایع در مدت این چندروز. معلوم بود که آلمانها مشغول رفع موانعی میباشند که در سر راه خطوط ارتباطی آنان بود تا اینکه در سوم اوت دوباره به پیشروی خود ادامه داد، از «سالسک»<sup>(۳)</sup> گذشته، در روز چهارم اوت به «وروشیلوفسک»<sup>(۴)</sup> واقع در ۱۷ میلی جنوب رستف رسیدند و در همانروز آنرا اشغال نمودند.

از اینکه روسها هنوز آخرین پیچ رود «دن» را در دست داشتند آثار تشویش و اضطراب اندک اندک نزد آلمانها آشکار میشد و از اینرو با نیروی تقویت شده‌ای بسوی خاور شروع به حرکت نمودند. محافل رسمی روسیه اعتراف کردند که بین «کتلنیکو»<sup>(۵)</sup> واقع در خاور رود «دن» و فاصله ۱۰ میلی جنوب استالینگراد در خط دفاعی آنها شکافی ایجاد گردیده است در قسمت های جنوبی یعنی در «بیلابا کلینا»<sup>(۶)</sup> آلمانها بوسیله هواپیما نیرو پیاده نمودند و این ظاهر آمانوری بمنظور تغییر دادن وضع روسها در انتهای پیچ خوردگی رود «دن» بود. در روز هفتم ماه اوت پیشروی آلمانها در قفقاز تجدید شد و در نتیجه به «آرماویر»<sup>(۷)</sup> ایستگاه راه آهن ولوله نفت واقع در پنجاه میلی چاههای نفت «مایکوپ»<sup>(۸)</sup> رسیدند.

۱ - Krasnaya Svezda

۲ - Bataisk

۳ - Salsk

۴ - Voroshilovsk

• - Kotelnikovo

۶ - Byelaya Glina

۷ - Armavir

۸ - Maikop

در یازدهم اوت واحدهای زره پوش مقدم آلمان به دامنه های جبال قفقاز رسیدند در همان موقع حمله دیگر آلمان به استالینگراد ، با عدم موفقیت مواجه گشت . معلوم بود که آلمانیها دارای نیروی کافی برای پیشروی بسوی خاور نیستند و بهیچوجه قادر بحمله بقسمت شمالی رود دن ، نمیباشند لکن از طرف دیگر بسوی نووروسیسک<sup>(۱)</sup> ، بندر بزرگ دریای سیاه ، مشغول پیشروی بودند و در این منطقه ارتش سرخ بهیچوجه قادر بمقاومت و جلو گیری از پیشروی آنان نگردید زیرا در حقیقت وسیله دفاع هم نداشت و از اینرو روسها ماشینهای نفت را از مایکوپ ، خارج نموده و جاهای نفت آنرا آتش زدند . در ۱۹ اوت آلمانیها کراسنودار ، یکی از پالشکاههای بزرگ نفت را تصرف نمودند لکن کلیه کارخانها و ماشین آلات قبلا بوسیله روسها از بین برده شده بود . در شرقی ترین قسمت خمیدگی رود دن ، آلمانیها مشغول تمرکز نیرو برای حمله مجدد قویتری به استالینگراد ، بودند در اینجا لازمت وضع کلی را بخوبی ودقت مورد بررسی قرار دهیم .

فاتمام

۱ - Novorossisk

پوشگاه علوم الهی و مطالعات فزیک

علوم الهی

